L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI — Número 2261 — 15 cèntims = Atrassats, 30 — Barcelona, 7 de juliol de 1922

EL JOVENT DE LES HURDES

Aquests són els que porten al Marroc una missió civilitzadora?

VENDES AL COMPTAT I A PLAÇOS

Cámera Sevillana

Estrago 10 - Barcelona

No deixin de visitar l'Exposició els dies festius

Si tens insomnis de nit
compra un llit dels platejats
que'l diumenge hi ha exposats

Gran Restaurant VILA

Passatge del Crèdit, 5 i 7 (Carrer Ferràn) Barcelona

Abonaments mensuals

75 ptes. 60 coberts (3 plats, pa vi i postres)
99 » 60 » (4 » » » »)
150 » 60 » (4 » » » » gelats i encurtits)

COBERTS

2'75 4 plats, mantegat o flan
3'75 4 » últim pollastre rostit } Vi comprès
4'50 5 » » » »

SALÓ PER A BANQUETS

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA DE ESTIU 1922

Exposició permanent de les últimes novitats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del Pais i anglesos

Bastons

Els millors, els més nous i els més forts

ELS REGALEM

si ens els demana, ben demanats, una noia maca

Bastoneria Americana

Passatge Bacardí - Rambla - Plaça Reial

NOTA.—Reserva absoluta

—No s'inquieti. Gasti **"AGUA DE LA CHINA"** que resguarda la caiguda del cabell i li dóna el seu color primitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

ESTOMAGO e INTESTINOS

GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-INVEROSIMILES

ARAGON 229

BARCELONA.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRONICA

L'olla de la "Lliga"

Hi han dues olles. L'olla magra, i l'olla grassa. L'olla magra era la de l'esquerra, i que unes vegades els caricaturistes col·locaven damunt el cap d'En Lluhí i Rissech o d'En Pere Corominas. L'olla grassa és la de la «Lliga». L'olla de la «Lliga», podria dividir-se en privada i pública. La privada és la que gairebé tots els militants de la «Lliga» posseeixen, en calitat de regidors, diputats, senadors, consellers de la Mancomunitat, advocats de companyies, membres de consells, administradors de Bancs, contratistes, funcionaris... L'olla pública, consisteix en aquests banquets monstres que fan pensar en que la Ciutat del Bon Acord, somniada pels utopistes, ja és arribada.

La història de la «Lliga» és una olla. No pas la de la poca-solta, sinó la del llarc menjar. Els militars, ascendeixen per graus, els empleats, per categories; els banquers, per milions; els fabricants i els comerciants, per balanços. La «Lliga» ascendeix per banquets. Començà per un de 900 comensals. Seguí amb un de 1,200. Continuà amb un tercer de 2,300. Després, el de 1916, per un altre de 5,000. Ara en fa un de 8,000. Per què el fa? Perquè en lloc d'un banquet monstre, no organitza un míting monstre, per a mostrar-nos la seva força? Senzillament, perquè un banquet serà sempre un acte simbòlic. L'eucaristia i la fraternitat cristianes, varen ésser realitzades en el Sant Sopar. La filosofia grega, culmina en El Banquet, de Plató. Doncs la fratertinat i la filosofia pública de la «Lliga», tenien necessitat d'un banquet per a que la gent li concedís la seva admiració i els seus clients, la seva confiança.

Ademés, la «Lliga», que's professora de psicologia, vé a dir-nos no que a la «Lliga» hi cab tothom, sinó que a la «Lliga» hi menja tothom. Els republicans, tenien l'esperança del «pavo». Els ministerials posseeixen el «turró» del pressupost. La «Lliga» fa més, i posa taula parada an els seus, en la qual En Cambó els hi dirà les paraules evangèliques. Teniu i mengeu, que aquesta és la carn de Catalunya. Teniu i beveu, que aquesta és la meva sang. I tot allò, no seran truites, ni pollastres, ni vi del Penadès; seran idees, seran principis, seran delegacions pròximes i autonomies llunyanes. En lloc de menjar, intervindran, i en lloc de beure, faran pàtria amb seny. Perquè la pàtria no ha de treure la gana, ni ha d'imposar l'abstinència, que per alguna cosa, a Catalunya, del ventrell, en diem la pàtria. Se pot ingerir mig pollastre, i ésser un bon patriota, perquè l'alcalde de Cork fou un màrtir afamat que res va afegir a la raó irlandesa amb el seu martiri. Si un regionalista hagués estat en la seva presó, s'hauria menjat el dinar de l'alcalde de Cork, cridant després, enèrgicament, visca Irlanda!, per a demostrar que lo mateix se pot fer amb dejuni seguit que amb un bon dinar.

Catalunya ha arribat a la seva plenitud. El municipi és de Catalunya i la Diputació i la Mancomunitat, i tots els plats i olles i gots i cambrers i pollastres. Però quan el sentiment d'aquesta plenitud, del cor se'n vagi als llavis, còm cantar *Els Segadors?* Còm cridar: «Ara és hora catalans! Ara és hora que fem guerra!» davant de tres mil metres de taula parada, i de vuit mil truites?

PARADOX

Una altra dissidència

La «Lliga» ha tingut una dissidència política i una altra dissidència culinària. Li han desertat—una deserció a mitges—cinc regidors i un reposter. Aquest reposter és En Regás, el Napoleó dels banquets.

No és excessiu el calificatiu de Napoleó, car si la ciència militar d'aquest consistia en saber reunir en un camp de batalla el major nombre possible d'homes, la ciència culinària d'En Regás havia arribat a tenir la mateixa calitat, de reunir el major nombre possible d'homes en un camp de banquet.

Però En Regás ja no fa els banquets de la «Lliga»; En Regás, ja ni tan sols és de la «Lliga». En Cambó s'ha decantat per En Motllor, administrador de l'Hotel Ritz, entre altres raons, perquè l'Hotel Ritz és

EL BRILLANT AVENIR

—Quin ofici li donaràs?
—El faré futbolista

POTI-POTI

La vida de teatre
i el teatre de la vida

Al «Tívoli» han fet *Los enemigos de la mujer*. No sabeu quins són? Els mateixos que els de l'ànima, menys la carn. La dona mai ha tingut a la carn per enemic. En canvi, hi ha una pasta que ni a l'italiana és bona per la dona. A propòsit d'això recordem una dita d'En Capdevila: La carn és un enemic de l'ànima; la carn d'olla un enemic del cos.

Ara fan al «Tívoli» *La Marieta de l'ull viu*. La primera representació fou dedicada al poble de Barcelona, i en representació d'aquest, a l'Ajuntament. Bé, vaja, per pescar un *lleno* no calia fer aquesta ridiculesa! Una cosa són els honors i una altra les pessetes. Què té que veure l'Ajuntament amb *La Marieta?* Es a dir, potser sí. L'Ajuntament la podria adoptar com a patrona. Perquè també té l'ull viu, perquè també ha perdut certes coses per la muntanya de Montjuich, perquè també és un enganya-pagesos.

No es concebeix que el nostre Ajuntament tingui tractes amb *La Ben Plantada*, per exemple, però amb *La Marieta* sí. La font del Gat els uneix.

Al «Novedades» fan *La Prisa*. Es l'obra d'En Cambó. Tot ho fa depressa. Per això dóna tantes ensopegades; i quan encerta una cosa, va tan depressa a fer tot seguit un disbarat, que ha perdut el crèdit amb tot i el seu talent. De tant d'anar a 180 a l'hora, és un home que ja no va a l'hora. Els èxits l'obligaran a plegar, com an En Canals del «Romea».

Al «Romea» fan ara *Carne a las fieras*. Diu que no hi va gaire gent. Si fessin «Carne a los hombres» i sobre tot «Carne a las familias», cada dia estaria ple. Sinó que el gremi de *matadores* intervindria.

D'ensà que s'ha sapigut que *Carne a las fieras* és *Carn de dona*, hi va més gent. La carn de dona és una cosa que sempre ha tingut èxit.

Al «Nuevo» volien fer *El debut del Cirineo*. Mentida! Fa molts anys que En Cirineu aguanta la creu! O sinó que ho digui el poble espanyol. També feren *Los hombres feos*. En Junoy diu:

—Són En Cambó i En Pich.

En Cambó diu:

—Són En Pich i En Junoy.

Perquè ni l'un ni l'altre eliminen an En Pich, que més aviat és guapot? Perquè el coneixen per dins.

També feien *Las uñas del gato*. En Cambó i En Pich es miren, pensen: «Per qui anirà»?

A l'«Español» han fet *Los dos pilletes*. Unica representació. A la platea, mirant-se de reull, hi havia En Cullaré i aquell altre que li ha fet la trabeta.

Al «Cómico» *Ruido de campanas*. Hi va anar En

l'Hotel Cambó. No obstant, En Motllor, sabent les disposicions napoleòniques d'En Regás, li demanà la seva col·laboració.

—Fem-lo a mitges el banquet.

—No pot ésser, perquè si surt bé, la glòria serà per a vos, qui el feu per primera vegada, i si surt malament el deshonor serà per a mí, que els he fet sempre.

I per això el banquet el fa En Motllor, i consta de truita, peix i pollastre, tot fret. Era l'única manera d'ensortirt-se'n, començant a fregir truites, vuit dies abans.

La disciplina

Contra dissidència, disciplina. Contra llibertat, repressió...

Els regidors dissidents han fet renúncia dels seus càrrecs en les comissions, però tenim entès que aquests càrrecs, després d'haver-se posat a la disposició de En Mainés, i a idèntica alçada política que la Federació Monàrquica Autonomista, els hi tornaran a donar. Mentre tant, els uns juguen a dissidents i els altres a dictadors.

La persecució, veritable o fingida, més fingida que veritable, de la «Lliga» contra els dissidents, arriba fins a treure-els-hi aquells llocs honorífics, que són perllongació de la vida municipal. Així, En Massot, que era vocal, o una cosa així, en la junta de l'Exposició, ha estat exonerat.

I advertit, fins el senyor Puig i Cadafalch, que mostrava unes veleitats favorables als dissidents. Doncs ara, res de neutralitats benèvoles. En Puig és el cap visible de l'església regionalista i no pot tenir cap contacte amb els heterodoxes.

El senyor Puig s'ha tancat en la més absoluta reserva. Se comprèn... Els dissidents, avui per avui, no disposen de cap càrrec, ni de cap sou...

Pinilla. I *Arròs en fesols y naps*. Hi havia molts empleats municipals.

Al «Victoria» han fet *La bolsa o la vida*. Hi havia l'Ajuntament en ple. També han fet *Las estrellas*. S'hi varen trobar la Nicolau i En Gual. En Vidal i Guardiola no hi va anar, perquè tem que aviat els hi faran veure, les estrelles, els petits empleats municipals que estan que *trinen* més que els canaris flauta.

Dimarts s'estrenà *Mala madre!* El dia abans la Mancomunitat i la Diputació tremolaven. Cada una d'elles pensava:

—A veure si em treuran el drapets al sol.

En canvi l'Ajuntament reia satisfet i deia:

—Aquesta vegada no va per mi.

Al «Poliorama» han representat *Lo cursi*, amb una novetat que promet ésser un gran èxit: L'escena figurava el Passeig de Gràcia de sis a nou del vespre, i s'hi veien moltes conegudes famílies barcelonines. El llenguatge de l'obra també ha sofert una petita modificació. El castellà que ara es parla (a Barcelona) hi fa furor.

Al «Goya» reestrena de *Fantasmas*. Hi sortiren la República, l'Autonomia integral, i *los jóvenes mauristas recientemente reconstituídos*. Al final hi hagué una apoteosis: Una paròdia de *La Vicaría* d'En Fortuny. Els promesos eren En Cambó i una aristòcrata madrilenya de les esferes governamentals. Els feien de padrins tots els joves de la Conferència Nacional. En Puig i Cadafalch feia de notari. No hi havia escolà ni capellà; el casament era civil. La paròdia era molt arbitrària. Hi sortíen En Prim, En Fábregas i Recasens i En Pere Cavallé.

Al teatre del «Bosque» han fet *Las corsarias*. Hi volien anar a cantar els chors una munió d'aquelles *ídem* que's passegen per la Rambla, però no les van deixar entrar. Es suposaque faran un míting de protesta, perquè segons elles diuen—després de l'«Unión de Pompas Fúnebres» i dels venedors de comestibles—aquí no hi ha més corsaris que elles. Nosaltres sabem que n'hi ha molts més.

I prou per avui. La setmana entrant continuarem.

EL BANQUET DE LA «LLIGA»

—Vols dir que són necessaris tants plats?...
—Ja ho crec; com que després se'ls tiraran pel cap!

– Noi, ja t'has fet els teus. Tens la panxa ben calenta ..

—Doncs, tal com me veus, ho he treballat mal.

Els apuros d'En Benet

La qüestió és que ell, tot boig, boig, va sortir-se amb la seva. Per a l'explotació d'aquella Central hidràulica que s'havia imaginat a la serra de Miralles, va fundar una Societat Anònima titulada *Saltos del Jepic*, trobant, per a l'aval del seu negoci, uns quants noms de patums prestigioses. Naturalment que En Benet era el Gerent de la entitat, amb el sou modest de dos mil durets cada mes.

Una formidable campanya de propaganda, oferint força motriu i llum ben barateta a canvi d'accions cobrades a bon preu, proporcionà ben aviat els ingressos necessaris per a mobilitzar uns quants enginyers, adquirir alguns terrenys per a futures centrals de transformació i fer com aquell qui fa treballs activíssims per a la realització de l'empresa. I de passada, per a anar cobrant En Benet el seu sou.

La propaganda la feia En Benet a l'estil americà. Els cavalls de força tenien molts més wats que els de les altres Companyies d'Electricitat. Com que l'energia era produïda per una aigua que naixia entre boscos de romanins i farigoles, produïria la llum d'una fragància tan forta i bona com l'aigua de Colònia més complicada. Amb aquestes falagueres promeses, els consumidors acudien, com les mosques a la mel, a subscriure les accions i a firmar contractes.

De tots els indrets de Catalunya feien cap els accionistes i consumidors i de tothom s'acceptaren els diners. Varen recullir-se abonats a La Escala, a Puigcerdá, a Balaguer, a Tortosa, a Canet de Mar, a tot arreu. Fins n'hi havia dèu o dotze de les Illes Balears.

Després més ben estudiada la serra de Miralles, va resultar que allà on s'havia de fer l'embassament vessava com una cistella. En una Junta del Consell d'Administració, En Benet va proposar folrar el vas de la resclosa amb una tela impermeable, però no per l'interior, no, sinó per l'exterior. Els individus del Consell d'Administració, tots eminències, varen quedar pasmats del talent d'En Benet.

De tots modos i després d'haver-hi rumiat uns mesos, va desistir-se del salt de l'*Agulla grossa* i En Benet va estudiar si convindria més començar pel petit salt del *Torrent d'En Comas* o pel de la *Font de la Bòfia*. Com l'ase d'En Buridán, va quedar-se uns quants mesos més sense decidir-se i sense fer altra cosa que cobrar les dèu mil pessetes mensuals.

Els accionistes, que anaven desembutxacant periòdicament un tant per cent de les accions subscrites, començaren a rondinar. Llavors En Benet sortí del seu ensopiment i, reunint al Consell, proposà fer una Central Térmica a Astúries a peu de mina i servir a la vegada Catalunya, Castella, València, Aragó i Canàries. Fou aprovada amb un entusiasme boig la gran pensada i comunicada als accionistes. Aquests, novament animats, continuaren pagant com un sol home.

Com que l'empresa era d'importància i calia temps i enginyers per a estudiar-la, En Benet montà unes oficines esplèndides i va rodejar-se de col·laboradors ben pagats. I que anessin passant mesos.

Ara, darrerament, els accionistes *paganos* tornaven a cridar, però En Benet els ha tapat la boca fent, a la fi, alguna cosa efectiva: construeix una Central Térmica a Calaf, al peu mateix d'aquelles famoses mines de carbó de les que fa més de cent anys que se'n treu combustible i apenes si s'hi coneix.

Ara els accionistes, com que veuen que la cosa ja va de serio, paguen amb més tranquil·litat i En Benet al cobrar la seva mesada diu:

—Qui dia passa, any empeny. El que vingui al darrera que arrii!

H. P.

UN ALEMANY FI

I després diran que els alemanys no tenen finesa! Finesa en la concepció i en l'execució ha demostrat tenir aquest alemany que ha robat el rellotge de paret de la sala d'actes del Tribunal de Berlín, mentre es celebrava audiència pública.

Assentats estaven els jutges, escoltant l'informe de l'advocat, quan entra a la sala un home amb una escala de mà, dient que anava a despenjar el rellotge per a emportar-se'l, car s'hi havien de fer reparacions.

S'indigna el president del tribunal, diu que l'hora en que se celebra un judici no és qüestió d'anar a despenjar el rellotge; que s'escolleixi, per això, un moment més oportú. Respòn l'home de l'escala que sis vegades ha fet el viatge en và, perquè sempre se li ha dit que estava constituït el tribunal, que no hi ha dret a fer-li perdre tan de temps i de treball, i que, vaja, bé se li pot permetre emportar-se el rellotge en aquell moment, ja que és qüestió d'un tancar i obrir d'ulls...

El president dóna permís i, tris-tràs, l'home puja l'escala, despenja el rellotge i se l'emporta junt amb l'escala. Fins l'endemà no's va saber que l'havia robat. El lladre havia jugat el paper d'obrer d'una manera admirable.

No's pot negar que aquest home és un artista. Un espanyol no ho hauria fet millor. La humorada és digna d'un francès—d'un personatge d'En Courteline;—l'execució sembla italiana per la finor i en conjunt hi ha en l'acció una lleugeresa i una claretat llatines.

Es veritat que els alemanys només ens resulten excel·lents quan ens sembla que deixen d'ésser alemanys Decididament, Alemanya és el poble de les imitacions.

XARAU

Per què?...

Un diàleg conjugal

Ell.—Per què no dius res? Tan enraonadora que ets!

Ella.—Per què fas tan mala cara, tu?

Ell.—Què se te'n dóna, d'això?

Ella.—Per què t'arrauleixes amb posat tan rondinaire en aquest recó?

Ell.—Per què deixes cremar-se la mica de menjar que tenim.

Ella.—Per què no vols donar-me els diners per a una cuinera?

Ell.—Per què no pots fer-la tu mateixa, la cuina? Es, em sembla, el mínim que un hom pot demanar de una dona...

Ella.—Per què no m'ho deies, quans ens vam prometre?

Ell.—Per què no m'ho deies tu abans, que no sabies de cuinar?

Ella.—Es que vas demanar-m'ho, per ventura?

Ell.—Per què havia de demanar-ho, si ho deixava com a cosa sabuda que una noia, si més no, sap quelcom de les feines de casa...

Ella.—I per què els homes preneu com a sabudes coses que, per a les vostres pretensions complicades, no ho són gens ni mica? Per què demanes d'una dona toqui el piano, posseeixi coneixences de llengües estrangeres i una educació intel·lectual, si només t'interessa una cuinera?

Ell.—No vols que m'embafin els teus esgarrapaments de cordes? Creus tu, potser, proporcionar-me una llar tranquil·la i plascèvola amb tes coneixences «tan vastes» de llengües estrangeres? Per què permet, doncs, la teva educació intel·lectual d'anar jo amb la roba blanca estripada?

Ella.—Sí, per què... en fas malbé tanta? Per què no l'estalvies més? Per què no te'n compres de nova?

Ell.—Per què no estalvies més en la teva *toilette,* tu? No sé pas d'on treure els diners, ja...

Ella.—Per què demanes, doncs, que la teva dona sigui elegant i bella?

Ell.—Per què calen comptes de sastre tan grossos quan una dona és tan formosa i elegant com tu? I que m'apar apta, com cap més altra, per a embellir i endolcir la vida del seu espòs?

Ella.—Ben mirat, per què ens barallem, doncs?

Ell.—Per què? Em plauria que m'ho diguessis.

Ella.—Perquè un home no sap pas mai el que vol.

(Car una dona ha d'ésser sempre l'última en replicar).

ALLAN JEFFRIES
(R. F., trad.)

Ha baixat el preu de la carn a Barcelona. Què deurà pujar de preu, sinó avui mateix, demà?

***

El preu del cabrit, no obstant, no ha sigut fixat, és convencional.

Ah! El cabrit ha sigut sempre una cosa que no té preu! Un bon cabrit, no és pagat ni a pes d'or!

EL TELEFON VA COM UNA SEDA

—Ara, no! Una hora abans havia d'avisar als bombers. Ara el foc ja ho ha devorat tot.

L'APET DELS HEROIS

PER CATALUNYA, AFARTEM-NOS!!!

Amunt! Sant Jordi—i Santa Eulària!
Desperta ferro!—Mengem, mengem!
Companys de causa—ja ha arribat l'hora.
Res d'estridències: —gana i bon seny.
Nostra bandera—té quatre barres
que'l dolç oratge—fa bellugar.
Setze mil barres—ara aquí es mouen
mentre es buiden—trenta mil plats.
Hi ha encar qui parla—de vida cara.
Són vils calumnies—d'algun fill bort,
dels grans contraris—de Catalunya.
Mireu, les taules—quina abundor!
Res de senyeres;—copes en l'aire,
alcem-les altes,—damunt dels caps,
l'idea santa—l'Oportunisme
sera més noble—més triomfant.
Vinguen culleres,—vinguen forquilles;
quedin les armes—pels caps calents,
ara atipem-nos,—que essent als postres
d'Autonomia—ja en parlarem.

Regni en nostre àpet—bona armonia,
gran tolerància,—gran germanor;
savis, imbècils—i trinxeraires,
que dins la «Lliga»—ja hi cab tothom.
Són cent cinquanta—les cafeteres
on el ric Moka—s'està escalfant;
prô entre no altres—n'hi han moltes russes
que són o esperen—ser concejals.
Vuitanta peces—de roba blanca
per estovalles—han de servir.

No us figuressiu—que són mortalles,
que per la Pàtria—no cal morir.
Res de República—ni Monarquia:
el nostre lema,—el nostre ideal
és anar sempre—de cara al duro:
la Pàtria Santa,—el Sant Calaix.
De fam fan vagues—els irlandesos,
però els *helènics*—son gent de seny;
com Catalunya—ja és rica i plena,
no vol dejunis—i ens afartem.

Quan d'aquest àpet—s'enteri Espanya,
fins a Les Hurdes—tremolaran,
els uns de ràbia,—d'enveja 'ls altres.
La gent de casa—s'enfortirà.
Tal volta envïin—de Carabaña
vuit mil ampolles—perquè ens purguem.
Cal rebutjar-les—com bons patricis:
res de Castella—dins dels budells.
Qui caiga víctima—de fartanera,
remei de casa—no faltarà
que per posar-nos—a tò les tripes
pendrem les aigües—de Rubinat.
Si un jorn de prova—la Pàtria ens crida
farem partides—i anirem lluny;
al coll les llosses—i les graelles,
i amb la musica—fins a Sant Mus.
Amunt! Sant Jordi—i Santa Eulària!
A chor cantem-hi—*Els Segadors*.
Cop de forquilla!—Cop de cullera!
Visca la «Lliga»!—Visca En Cambó!

KIKU KAMAMILLA

NOVEDADES

Dimarts de la setmana passada tingué lloc l'estrena de *De lo vivo a lo pintado*, comèdia en dos actes d'En Muñoz Seca i Pérez Fernández. L'únic comentari que podem fer a l'obra, és condolirnos de que la companyia Alba-Bonafé, tan digna de coses millors, conti entre el seu repertori amb obres d'aquesta mena

Dissabte es celebrà el benefici de la eminent Irene Alba. Figurava en la funció de tarda *La Prisa*, dels germans Quintero, i per la nit *Margarita la Tanagra* i l'estrena de l'entreteniment *Cabellos de Plata*, dels simpàtics germans andaluços.

No cal dir que el públic atret per les qualitats excepcionals de la beneficiada i les obres que componien el cartell, el teatre es vegé, ço mateix tarda i nit, plè, no havent-se estalv at ni aplaudiments ni elogis.

Dimecres tingué lloc el benefici d'En Joan Bonafé. En parlarem.

Per properament s'anuncia l'estrena de la comèdia *El Faro*.

ROMEA

L'aconteixement d'aquesta casa el constituí l'estrena de *Carne a las fieras*, que tingué lloc dissabte passat.

L'obra ja coneguda entre nosaltres amb el títol de *Carn de dona*, hem de confessar que més ha perdut que altra cosa, en la traducció feta pel senyor Contreras Camargo, sens que volguem dir que no sigui feta amb tota cura.

L'interpretació, tenint en compte el caràcter dels principals elements, immillorable, no poguent no obstant fer cap filigrana en llurs respectius papers la senyora Bárcena i senyor Collado. Qui estigué encertat fou el senyor Baeza.

TIVOLI

El passat dissabte s'estrenà l'esperada obra d'En Marquina, escenificació de la novel·la d'En Blasco Ibáñez, *Los enemigos de la mujer*.

A ningú li és cosa nova les dificultats insuperables que's troben en una escenificació d'aquesta naturalesa i molt més tractant-se d'una novel·la com la d'En Blasco, tot descripció, amatent tan sols a fer conèixer moments d'aquella gran catàstrofe europea, descuidant per corolari natural, l'estudi i difinició dels personatges. Això feu que l'obra, malgrat i la mà mestra que l'ha produïda, de llurs belleses literàries, acabés fadigant excessivament al públic.

L'interpretació ajustada i la presentació... què hi farem! La bona voluntat és el tot!

Amb aquesta estrena, diumenge es comiadà del públic d'aquest teatre la companyia de la Pérez de Vargas.

Dimarts aparegué *La Marieta* amb l'èxit de sempre, a quina, segons tenim entès, acompanyarà *El Senyor Esteve*. Bona parella.

GOYA

Després de les representacions donades de la formosa obra *La extraña aventura de Martin Pecquet*, veritable creació d'En Thuillier, dilluns tingué lloc el benefici de Hortènsia Gelabert que tantes simpaties s'ha sapigut guanyar entre el públic que concorreix a aquest teatre.

Les obres escollides foren *Fantasmas*, d'En Linares Rivas, i l'estrena de la comèdia també del mateix autor, *Lo pasado, concluido o guardado*, comèdia que tant per la calitat de l'assumpte com per l'encertada construcció escènica constituí un èxit.

Hortènsia Gelabert, amb aquestes dues obres tingué ocasió de lluir el seu art, tan delicat i tan agradosament femení que tants devots li ha valgut.

Per a aviat la companyia Bárcena-Martínez Sierra amb l'estrena de *Don Juan de España*.

POLIORAMA

Acabada la brillant actuació de la companyia del teatre «Infanta Isabel» de Madrid, la qual tan sols amb tres obres noves ha conseguit omplir continuament el bonic teatre de la Rambla, cosa que diu molt en bé del seu director En Artur Serrano, dilluns començà la que fins ara havia actuat al «Tívoli».

Per debut es posà en escena l'obra ja coneguda *Los enemigos de la mujer*, que, segons les intencions de la senyora Mercè Pérez de Vargas, seguirà quiscuns dies en cartell.

CÓMICO

Per fi, avui s'estrenarà la revista *Que és gran Barcelona!*, original, la lletra de l'autor i actor Manel Fernández, i la música del mestre Joan Antoni Martínez, estrena retrassada degut al sabor que encara el públic troba a l'*Arros en fesols y naps*.

D'aquesta revista en parlarem la setmana que vé, encara que pels elements que en la representació i presentació hi intervenen, és d'esperar que l'èxit no serà menys que el de la que l'ha precedit.

ESPAÑOL

Diumenge passat, el popular actor Emili Perelló donà dues representacions del gènere que tan encertadament conreua.

Los dos pilletes i *Emilio Zola*, obtingueren l'èxit acostumat

Per a últims de mes hi ha noves de que s'estrenarà en aquest teatre *El Tercio extranjero*, que ha obtingut gran èxit a Madrid i províncies. Veurem com anirà an aquí.

BOSQUE

La curta tanda de funcions donades an aquest còmode teatre per la companyia d'En Vallejo, junt amb la popular parella Vela i Sagi-Barba, ha sigut un èxit complert car les representacions es contaven amb plens.

Dimarts hi debutaren la Loreto i En Chicote, seguint la carrera triomfal.

No cal dir que des del primer dia el teatre de Gràcia es veu concurridíssim, cosa que mereix el teatre i els que en ell actuen.

— L'Empresa del «Bosque», no dormint-se damunt els llorers, ha aconseguit de *La Marieta* que hi vagi a passar quiscuns dies, nova que és d'esperar serà ben rebuda pels graciencs que per fi tindran entre ells a la simpàtica *Marieta*.

TEATRE DE LA COMEDIA

Tal com ja anunciàrem, demà tindrà lloc en aquest còmode i elegant teatre l'inauguració de temporada de teatre català a càrrec de la companyia Claramunt-Adrià.

La funció, que com ja diguerem, és en honor del malaguanyat autor En Joan Ventura Rodríguez, promet veure's concurridíssima.

Figuren en el programa, *El Jardiner*, *La dona de gel* i *La revolta social*, les tres de l'autor honorat.

GERMANOR BARCELONINA

Atentament invitats per aquesta entitat, assistírem a la bonica festa que amb motiu de l'inauguració oficial de la senyera, celebrà l'«Ateneu Obrer» del districte II, dissabte dia 1.

La festa que transcorregué entre la major cordialitat, deixà

altament satisfeta a tota la distingida concurrència que omplia el local, format especialment per boniques damisel·les.

ORFEÓ GRACIENC

SESSIÓ ADRIÀ GUAL

En un deliciós i serenissim parlament, més plè de sinceritat i optimisme que d'enginyosa novetat va dir-nos l'etern jove don Adrià que tot allò que anava a oferir-nos no era sinó una continuitat del seu famós Teatre Intim... Ja ha plogut bastant des de aleshores!...

Forts i merescuts aplaudiments, i s'alçà la cortina en mig de una pregona espectació.

Nosaltres, entretant, ens disposàrem a escriure unes notes marginals al Programa.

I. *Paràbola de les Vidues a la Font.*—Quadret simbòlic, de escassa acció, però d'una exquisida intenció «bíblica» que el fa molt simpàtic. Plàsticament, interessa; encara que pel diàleg no arribi a commoure.

II. *Bressolada.*—Tot un drama, fort, punyent, humaníssim; una escena de «Grand Guinyol», en la qual s'hi condensa una grossa i vulgar tragèdia. De mida, de tipus, de llenguatge, molt bé. Emoció, tensió nerviosa i original presentació.

III. *Scherzo tràgic dels amants de Verona.*—Una humorada que vol ésser trascendental; dos jovenets enamorats corren i juguen per un jardí, el jardí de les il·lusions... La Mort, silenciosa, serena, passa... La Mort els va al darrera amb la dalla a punt... Més optimista resultaria que anés amb un flubiol, sonant. Això mateix, a Milàn, firmat per En Marinetti, hauria encarit els tomàtecs.

IV. *Simfonia d'un dia serè.* – Xamós idil·li parlat en el qual s'hi desenrotlla un naturalíssim procés amorós; *Matinada*, *Migdia*, *Capvespre*, *Nit de lluna*... L'autor s'ha inspirat en aqueixos quatre temps d'una serena i esplendorosa sinfonia de J. S. Bach; i cal confessar que ha encertat; els quadrets, sempre diàlegs amorosos, no cansen, ans al contrari, interessen vivament; i el curs de la passió senzilla dels honrats pagesos hi ressurt vivament. Mercès al decorat-ambient i als naturals i exquisids mots amb que acaba l'idil·li el darrer quadre produeix una dolça i suau emoció. Es sens dubte aqueix *Simfonia* lo millor de la vetlla.

La musiqueta — musicassa — hi acaba de donar el punt de carmel·lo.

L'interpretació, molt discreta per part dels deixebles de L'Escola d'Art Dramàtic.

La presentació... de tot, com a la vinya del Senyor.

En resum, però, aquelles velles tongades del «Intim» tenien més suc: hi havia en les obres més consistència, més interés, més gràcia, fins més atreviment; i en els amics del sacerdot modernista, més devoció i més entusiasme.

Veieu la moda del dia
o
la dona i l'economia

FOOT-BALL

Per Sant Pere, pilota i panadera

Vaja' Ja ha començat el calvari per als que ens dediquem a escriure els deports.

En aquest temps que tan bé s'està prenent la fresca en una torreta, tot sentint la veu d'un «gramófono», amb mànega de camisa, nosaltres tenim de fer el paquetet i hem d'anar als camps forans per a veure quelcom interessant; i així és que per Sant Pere, vàrem pujar al tren i cap a Girona hi manca gent, doncs hi jugava el Barcelona.

L'arribada fou entusiasta i a Cà la Vila els hi donaren un vi d'honor; un cop arreglats i empolainats ens en anarem al camp de l'Unió Deportiva, on unes xamoses damisel·les vàren fer ofrena d'una bandera a dit club.

Després jugaren un partit que fou més interessant que un discurs d'En Pich i Pon, que és el comble, guanyant els nostres per cinc *goals* que varen ésser fets per En Gracia i En Planas i tres En Samitier, per dos que lograren els gironins.

Una vegada acabat el partit, ferem un «cross country» per a agafar el tren i tornar a la nostra caríssima ciutat. Després d'un rato d'anar amb el carrilet vàrem arribar; però com que la nostra tasca no s'havia acabat i volíem saber quelcom de lo que havia passat, ens dirigírem a Canaletas i ens donaren les següents noves:

Que el Badalona havia aconseguit una aclaparant victòria sobre l'Espanya, guanyant per vuit *goals* a un i que En Bau no s'hi veia de content.

Que el Júpiter també va endur-se'n la victòria jugant contra l'Unió de Sans per tres *goals*, però no jugava En Sancho... ah!

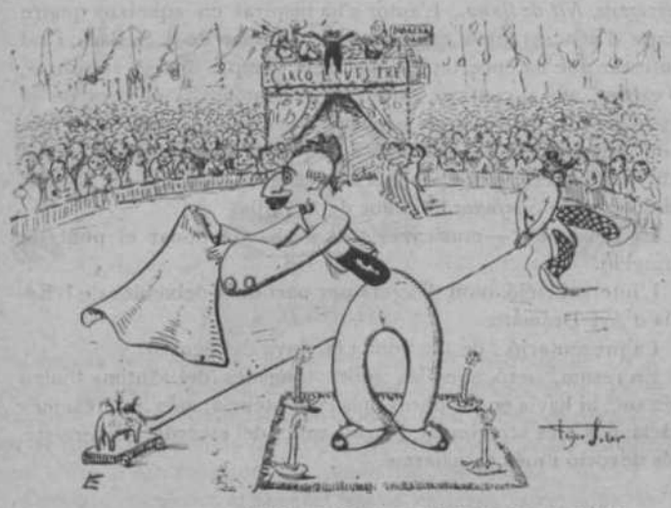
Un dels que ens informava, ens digué:

—Que no sap «Nolus» el resultat de l'Espanyol?

—No.

—Doncs, malgrat i els «fenómenos», han perdut jugant contra el Martinenc per tres *goals* a un, estant tot el partit a la defensiva.

Ens despedírem de tots i ens en anarem a menjar la coca. Ens l'havíem guanyat.

Mai hem dubtat que *El Gallo* és un artista Ho és tant, que en lloc d'encarar-se amb els toros s'encara amb el públic per a donar-li conferències.

Pel juliol aigua i futbol

El diumenge vàrem tenir que anar més lluny... a Masnou. Nosaltres, que som un xic pràctics, hem pensat, si les coses segueixen per aquest camí entendre's amb algun industrial a fi de que ens dongui un mostruari de qualsevol cosa i farem de viatjants, perquè això d'anar a fora i tornar sense fer negoci.. no està bé, però anem al partit.

A Masnou hi jugaren els nois de Les Corts contra els de la pàtria de l'anís, acudint-hi força gentada. Vàrem veure que'l «Barce» no presentava l'equip «cumbre»; que el Badalona, feia esforços per a guanyar; que En Samitier, feu un *goal* amb la *tête* i En Planas tirava un *freekic* que entrava sol... (no tacin un xistu, eh!), i per fi que els badalonins feien un *goal*, havent-hi grans aplaudiments i visques, quan l'alcalde de Masnou donà la Copa al Barcelona.

L'Europa a València

Els nois d'En Matas han anat a València i han guanyat al Gimnàstic per sis *goals* a dos, després d'un bon partit.

Ens han dit que En Vidal, no treia la vista d'un seient del palco que ocupaven els «europeos» que no jugaven. Oh, lluna de mel!...

AUTOMÓBIL

La famosa «Penya Rhin», ens prepara una cursa que serà meravellosa per la quantitat i calitat dels que hi pendran part. Crits amunt amics, que això va amb rodes.

BOXA

A l'«Español» hi hagué una bona vetllada i s'hi lluiren els boxadors Ortíz, Ruíz, un altre Ortíz i En Valls, que varen guanyar als contraris

L'Elías no ens ha volgut dir res, puix des de que's dóna el luxe de tenir «reuma», no pensa amb boxeig. Ho sentim de tot cor.

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

D'ACÍ D'ALLA

La susbcripció popular per a cobrir l'import de *La Vicaría*, la meravellosa pintura del nostre immortal Fortuny, que ha vingut a enriquir els museus barcelonins, va molt magreta; tant que, a seguir per aquest camí no arribaran per a fer-ne les trescentes mil pessetes que va costar, i *La Vicaría* restarà penyorada per la «Caixa de Pensions a la Vellesa» que va deixar els diners per a comprar-la, tenint que pagar l'Ajuntament els rèdits corresponents, fins a la consumació dels segles.

A no ésser que la nostra «gente bien» i els nous rics facin un punt d'home, i afluixin la mosca com els hi pertoca, fent quedar bé a la ciutat davant del món artístic, que ara té els ulls fits a Barcelona.

***

En Antoni Maura ha acceptat la presidència honorària de l'Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya i segons sembla, pensa concòrrer a la vinenta exposició de la simpàtica entitat amb un parell d'obres d'empenta.

Estic segur de que Mestre Toni m'agradarà més com aquarel·lista que com a governant.

***

A l'Hotel Ritz hi haurà a la tardor una gran sala destinada a Exposició permanent de Belles Arts, a la qual no es podrà entrar sense haver dinat o sopat al restaurant de la casa i pres cafè i copa.

Ho trobo molt encertat, perquè quan s'ha menjat i begut bé, l'esperit està disposat a admirar les obres artístiques, i fins a afluixar la mosca i tot.

***

A Madrid hi ha hagut empentes amb motiu de la

—Apa, macu, que en aquella caseta berenarem.

—Si no hi cabrem tots dos, papà.

adjudicació dels premis corresponents a l'Exposició Nacional d'Art, a causa de la pressió que feia el petit grop dels modernistes, decidit a fer entrar el clau per la cabota.

Els bons artistes que formaven el jurat qualificador sembla que estan resolts a no ésser-ne de cap més si no poden judicar amb complerta independència les obres presentades. Ben diferent de certs pintors de vàlua nostres, que es deixen trepitjar pels modernistes, per tal de poguer figurar a les juntes de museus i d'exposicions i ésser jurats de tant en tant.

Així es comprèn només que cada primavera es llencin uns milers de peles comprant obres que dintre poc temps seran tretes del Museu d'Art Modern a cops d'escombra.

* * *

La dèria d'obrir sales per a exposicions d'Art, va creixent cada dia. Es veu que això de la pintura i escultura dóna molt als quins hi trafiquen.

Fins als magatzems de *El Siglo*, han destinat tot un pis, a l'exhibició de quadres i d'estatuetes originals.

Vaja, si no vènen ara
amb tants llocs d'exposició,
estaran ben bé de pega
nostres pintors i escultors.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Tota la Barcelona que treballa i que juga, i també la que festeja, ha posat el crit al cel amb això del desordre del servei de telèfons.

Però ara resulta que som nosaltres, els del públic, els qui no sabem telefonar, és a dir, no sabem demanar comunicació. Ha declarat un tècnic que l'abonat es bloqueja a sí mateix quan insisteix en trucar després del primer avís. Diu que llavors tots els trucs són inútils. Diu que és qüestió de paciència, perquè si l'aparell funciona regularment, si les piles estan carregades, si la línea no está averiada i si la llampareta del quadro indicador no està fosa

no hi ha dubte que del centre tenen de contestar desseguida. La cosa no pot ésser més clara. Si tot funciona bé, no pot anar malament, comptant amb l'ajuda de Déu i de la senyora telefonista.

⁂

Però no siguem injustos amb les senyoretes telefonistes. La justicia primer que tot i darrera de la justícia, la galanteria. Nosaltres en coneixem quatre o cinc de senyoretes telefonistes i moltes vegades les hem anat a esperar a l'hora que surten de la feina —ara l'una, ara l'altra, naturalment,—i sempre hem notat que les pobres noies, quan deixen la gàbia, no saben on tenen el cap, estan mig aturdides, com aquells ocells emborniats a causa del vent. I tot això per haver tingut durant una pila d'hores el cap presoner dins d'un aparell estrafalari i haver hagut d'atendre tantes demandes i reclamacions.

Doncs de qui és la culpa, si no és de les telefonistes? De l'excés de treball a que's veu obligada cada noia per manca de personal. Quedem, doncs, en que les telefonistes hi perden inutilment el cap servint al públic, perquè ja és sabut que quan una noia perd el cap per voler acontentar a tothom, no acontenta a ningú.

⁂

El cas més notable fou l'ocorregut a un guàrdia urbà, que no arribà a poder comunicar amb els seus superiors perquè del Centre no li contestaren, per més que va trucar un sens fi de vegades. Amb tot i la seva bona voluntat, no li fou possible donar als superiors les noves que amb urgència havia de donar-los.

La culpa, segons es desprèn de tot lo dit, no fou ni de l'aparell, ni de la senyoreta, ni de cap empleat del Centre, sinó del mateix guàrdia, que no'n devia saber prou.

S'ha pensat que d'ara en avant el qui pretengui entrar a la guàrdia urbana, haurà d'aprovar un curset de telefonia.

∞

Resulta molt interessant, per part dels barcelonins, que s'hagin imposat, en pocs dies, multes crescudes a desvergonyits venedors.

Encara que no's vegin molt sovint aquests correctius, el senyor Espino, inspector provincial de subsistències, ha tingut el bon humor de imposar-ne alguns.

Vinga una estreta de mans, senyor Espino!...

Si pot ésser, clavi una *espina*, ben grossa, al cor d'aquests venedors sense entranyes. I en dir cor, ja és sabut que volem dir butxaca, que és on tenen el cor aquesta gent!

∞

Ning!... Nang!... Ning!... ¡*Loado sea Dios*!

El dia 22 de juny fou descoberta, a Espanya, pel rei don Alfons, una regió que porta per nom Les Hurdes.

Dita regió, diuen alguns polítics que està *ilena* de promeses per a fer-hi sort.

Lo únic que hi ha, diuen, és que, degut a la pèsima administració dels governs espanyols, els pobrets que hi habiten viuen en una gran ignorància, i la més grossa misèria regna entre ells.

Una proposició, senyors polítics de *ojos claros:* Enviïn allí an En Cambó i an En Pich i Pon, i allò aviat serà Xauxa. Hi faran una Exposició, i els *jurdanos* ballaran de contents, però seran més pobres que ara. Això sí, es podran dir civilitzats!

∞

Fa poques setmanes se celebrava, a una aristocràtica vila de les afores, l'exposició de regals d'uns nuvis.

Els presents eren esplèndids: luxoses robes, artístics objectes d'art, alhages principesques. Al bell mig, sota un rètol que deia «Regal dels pares» vegerem un paperet de color de rosa, amb una firma...

Era un xec de cinccentes mil pessetes contra el Banc d'Espanya.

Després diran que els catalans no són pràctics!

∞

Admirable l'activitat de l'«Orfeó Graciench! En aquella casa no's para mai. Sembla que l'esperit d'En Cambó se li hagi ficat al cos al benemèrit Orfeó del mestre Balsells. Quan no són els de la casa, són els de fora que hi fan festes. Aviat n'hi donarà una la «Schola Cantorum de Gràcia», novella entitat cantaire que dirigeix el mestre Isidre Molas. En altre temps fou Alemanya, però avui és Catalunya la terra dels mestres cantaires.

∞

Divendres passat *La Buena Sombra* fou oberta de nou. L'antic refugi dels nostres borsistes i dels senyors Esteves que fan *moros* a la senyora, ha estat transformat, per obra i gràcia de don Salvador Alarma, en un edifici romà

El local fa força patxoca i el servei de restaurant—encomanat a l'amic Fabià Bilbao—és excel·lent.

L'empresa, amb sa habitual amabilitat, ens convidà al banquet d'inauguració, al que l'indisposició del nostre redactor encarregat d'aquestes informacions, ens impedí ésser presents

No per això regraciem menys la delicada atenció i desitgem que *La Buena Sombra* recobri aviat l'esplendor dels seus bons temps de la Gaby de Fradas i de la Morelly, de les Tudelines i de la Sada Yacco, quan nosaltres erem estudiants i teníem una xicota cupletista, i la bona gent tildava de *corrido* al que retirava més tard de les dues del matí...

∞

A Tànger ha mort un jueu a l'edat de 115 anys Diu que estigué robust i ple de força fins poc temps abans de morir. Què té d'estrany? Els jueus envelleixen per tot arreu. Però no deixen envellir als que no són jueus Fan com els venedors de comestibles que viuen en l'abundància, però no deixen viure!

Ferran d'Egara: Està molt bé i ho aprofitarem tot. Segueixi enviant. «Coses del dia» anirà a *La Campana*.—A. Feliu: Vostè encara està en l'aprenentatge, però comença ben encaminat; no es desanimi.—R. F.: Mirarem de publicar el seu treball, perquè està força ben escrit, però ¿no li podria trobar un final més interessant? Es llàstima que's limiti a una descripció, sense posar-hi més pensament o acció. Esperarem el que vostè ens dirà.—A V. Sugrañes: Aprofito algunes coses, ja les veurà. Vostè té pensades. Endavant, i felicitats!—Oscar Pi: Baudelaire és un gran poeta, però és un mal company. Si envia coses més alegres, crec que podré publicar-les.—V Tarrida: Aprofito els epigrames, que són bonics. El verset és innocent.—Pere Moix i Casals: Amb tota la bona voluntat, no el puc complaure Potser una altra vegada serà.—Josep Mª Plana: A la Plaça d'Urquinaona no han sapigut donar-nos raó de vostè. Per donar-li les explicacions que vostè es mereix, li estimaríem molt passés per la Redacció, qualsevol dia, de dotze a una o de sis a set. Ens complaurà si així ho fa.

Imprenta La Campana i L'Esquella, Olm, 8.—Barcelona

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFONO A. 4115

OBRA NUEVA DE

El Caballero Audaz

Un hombre extraño

NOVELA

Un tomo *Pesetas 5*

NOVEDAD

E. ESTEVEZ ORTEGA

El alma de Galicia

Un tomo *Pesetas 5*

PAUL VERLAINE

CONFESIONES

Versión española de E. PUCHE

Un tomo *Pesetas 4*

LIBRO MUY INTERESANTE

JUAN LAGUÍA LLITERAS

Mi descomunal aventura en el Congreso

Un tomo 8.º *Pesetas 2*

R. Suriñach Senties

POEMA DE CLÍNICA

Pesetas 2

Barcelona a la vista

ALBUM DE FOTOGRAFIAS DE LA CAPITAL Y SUS ALREDEDORES

LUJOSA ENCUADERNACIÓN *PESETAS 14*

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'HOME DELS INSTRUMENTS